

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov om folkebiblioteker mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 384 af 22. august 1985 er senest ændret ved lov nr. 217 af 23. april 1986.

Efter den gældende bibliotekslov er folkebibliotekernes service vederlagsfri for benytterne. Bibliotekernes kulturelle arrangementer falder dog uden for den service, bibliotekerne skal yde vederlagsfrit og den enkelte kommune afgør, hvilke arrangementer der skal tilbydes mod entre. Herudover har kommunerne kun adgang til at opkræve en afgift for overskridelse af lånetiden samt gebyr for reserveringsmeddelelse.

Den vederlagsfri service ønskes fastholdt som hovedprincippet i folkebibliotekernes virksomhed. Med bibliotekernes stigende betydning for befolkningens uddannelse og oplysning lægges der vægt på, at benyttelsen af bibliotekerne så vidt muligt er uafhængig af den enkelte borgers økonomiske vilkår.

Med de rammer, der må sættes for de samlede offentlige udgifter, er det dog nødvendigt at overveje muligheden for mindre undtagelser fra hovedprincippet.

På denne baggrund foreslås det, at Kulturministeren kan fastsætte regler, der gør det muligt for kommunerne at opkræve vederlag for udlån af musikbærende materialer og videogrammer samt for særlige serviceydelser

I forbindelse hermed vil det blive overvejet at forøge det rådighedsbeløb, der, jf. § 3 a i lov om biblioteksafgift, fordeles til ophavsmænd, der er repræsenteret med grammofonplader mv. i de biblioteker, der er omfattet af lov om biblioteksafgift. En eventuel forøgelse vil blive forbeholdt ophavsmænd til musikbærende materialer.

For at give kommunerne større dispositionsfrihed agter Kulturministeren iøvrigt at ophæve bestemmelserne om maksimumsbeløb for afgift ved overskridelse af lånetiden (§ 16, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 658 af 14. december 1983).

På baggrund af betænkningen »Kommunalt udgiftspres og styringsmuligheder« (Betænkning 1143/1988) foreslås det, at kravet om »heltidsbiblio-

oteker«, dvs. at bibliotekslederen skal være heltidsbeskæftiget, ophæves.

Endelig foreslås en enkelt ændring i Biblioteksrådets sammensætning.

Økonomiske konsekvenser. Lovforslaget vil i sig selv ikke få økonomiske konsekvenser, men der er forudsat fastlagt regler om kommunernes adgang til opkrævning af vederlag for blandt andet udlån af plader og bånd. Hvis alle de ca. 100 kommuner, der i dag har udlån af musikbærende materialer benytter sig af en adgang til at opkræve vederlag, skønnes det, at de tilsammen kan få en ekstraintægt på ca. 35,2 mio. kr. Omkostningerne til opkrævning af vederlaget skønnes at være ca. 3 mio. kr. (jf. bilag 2).

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1.

Efter bibliotekslovens § 1, stk. 1 skal bibliotekernes service være vederlagsfri.

Som en undtagelse fra dette princip foreslås det, at Kulturministeren bemyndiges til at fastsætte regler, efter hvilke kommunerne kan opkræve vederlag for udlån af musikbærende materialer og videogrammer samt for særlige serviceydelser.

Der findes i dag ca. 100 kommuner med musikudlån i folkebiblioteket. Disse biblioteker udlånte i 1987 tilsammen 5,7 mio. musikmaterialer.

Udlån af videogrammer finder kun sted i ganske få biblioteker. Adgang til at opkræve vederlag kan lette kommunernes mulighed for at skaffe midler til dette nye medium.

Ved »særlige serviceydelser« forstås fx omfattende edb-søgninger og rekvirerede tjenester. Med forslaget får ministeren således bemyndigelse til at tillade, at der opkræves vederlag for ydelser, som i forskningsbibliotekerne helt eller delvis betales af rekvirenten. Derved kan man undgå en skævtrækning i benyttelsen af de to sektorer.

Kommunerne forudsættes selv at fastsætte vederlagets størrelse og opkrævningsformen. I bilag 2 vises et skøn over kommunernes indtjeningsmuligheder.